

KollektivAvtalad Pension (KAP-KL)

I Inledande bestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde

Mom. 1 KollektivAvtalad Pension (KAP-KL) gäller för en arbetstagare för vilken tillämpas AB, BEA, Med stud, PAN eller RiB, om han eller hon inte omfattas av andra bestämmelser om pension genom anställningen.

KAP-KL gäller inte för en arbetstagare som tillträder en anställning efter det han eller hon har fyllt 67 år.

Efter det att arbetstagaren har avgått från anställningen gäller KAP-KL för honom eller henne under tid som särskild avtalspension betalas ut, samt avseende beräkning och utbetalning av pension i övrigt.

Om arbetstagaren avgår från en anställning och därefter tillträder en ny anställning hos arbetsgivaren inom 30 kalenderdagar ska anställningarna betraktas som en anställning vid tillämpning av bestämmelserna i KAP-KL.

Mom. 2 En arbetstagare är skyldig att följa de ändringar av bestämmelserna som parterna träffar överenskommelse om. Detta gäller även en före detta arbetstagare och hans eller hennes efterlevande i de delar som rör beräkning och utbetalning av pension.

Mom. 3 I KAP-KL menas med kommunal arbetsgivare; kommun, landsting, region, medlem i Arbetsgivarförbundet Pacta, samt annan av Pensionsnämnden godkänd arbetsgivare.

Anmärkning

Om Pensionsnämnden, se §§ 48 och 49.

§ 2 Pensionsförmåner

Pensionsförmånerna är

- a) avgiftsbestämd ålderspension (§§ 10–16),

- b) förmånsbestämd ålderspension (§§ 20–23),
- c) livränta (§§ 26–29),
- d) särskild avtalspension (§§ 30–37), och
- e) pension till efterlevande (§§ 38–41).

Anmärkning

Om intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning enligt PFA, se §§ 42–45.

§ 3 Ansökan om pension

En arbetstagare ansöker om pension enligt arbetsgivarens anvisningar. Arbetstagaren har rätt att få pension utbetalad tre månader efter det att arbetsgivaren tagit emot sådan fullständig ansökan. För avgiftsbestämd ålderspension gäller i detta avseende vad som överenskommits mellan arbetstagaren och försäkringsbolaget.

Om arbetstagaren avgår från sin anställning på arbetsgivarens begäran och pension ska börja betalas ut från avgången behövs ingen pensionsansökan.

§ 4 Begränsningar i rätten till pension

Mom. 1 Arbetsgivaren kan besluta att en arbetstagare helt eller delvis inte ska ha rätt till pension med anledning av att han eller hon lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter om sitt hälsotillstånd eller annat förhållande av vikt i anslutning till anställningen. Omständigheterna ska vara sådana som vid försäkringsfall krävs för påföljd för brott mot upplysningsplikten enligt 12 kap. 1–4 §§ FAL.

Mom. 2 Arbetsgivaren kan besluta att en arbetstagare eller hans eller hennes efterlevande helt eller delvis inte ska ha rätt till pension med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat en arbetstagares arbetsoförmåga eller död. Omständigheterna ska vara sådana som vid försäkringsfall krävs för påföljd för brott avseende framkallande av fara enligt 12 kap. 8 § FAL.

§ 5 Uppgiftsskyldighet

En arbetstagare eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att enligt arbetsgivarens anvisningar lämna de uppgifter som behövs för beräkning av pensionen och för att fastställa rätten till den. Lämnas inte sådana uppgifter kan arbetsgivaren besluta att pensionen ska minskas i skälig omfattning eller att rätten till pensionen ska upphöra.

För fortsatt rätt till utbetalning av pensionen ska arbetstagaren eller hans eller hennes efterlevande styrka sin rätt till den, om han eller hon inte är folkbokförd i Sverige.

Anmärkning

En arbetstagare eller hans eller hennes efterlevande som inte är folkbokförd i Sverige ska till sin pensionsansökan bifoga intyg, utfärdat av behörig myndighet i utlandet, med uppgifter om födelsetid, civilstånd och annat som behövs för att rätten till den sökta pensionen ska kunna bedömas.

§ 6 Utbetalning av pension

Mom. 1 Pensionen betalas ut månadsvis efter den kalendermånad då villkoren uppfylls för att få den utbetalad eller ändrad. Pensionen betalas ut till och med kalendermånaden då förutsättningarna för att betala ut den upphör att gälla. Om inte annat framgår av dessa bestämmelser betalas pension ut livsvarigt.

Mom. 2 Om pensionens månadsbelopp inte uppgår till 0,2 procent av prisbasbeloppet (PBB) kan arbetsgivaren besluta att betala ut pensionen som en engångsersättning, beräknad enligt de tariffer som godkänts av Pensionsnämnden.

§ 7 Återbetalning av pension

Mom. 1 Om en arbetstagare eller hans eller hennes efterlevande får pensionen utbetalad utan att ha rätt till den eller pensionen betalas ut med ett för högt belopp, och han eller hon har orsakat detta genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt, ska arbetstagaren eller hans eller hennes efterlevande betala tillbaka det belopp som han eller hon fått för mycket. Detsamma gäller om arbetstagaren eller hans eller hennes efterlevande borde ha insett att utbetalningen var oriktig.

Mom. 2 Om för mycket pension har betalats ut enligt ovan kan sådant belopp regleras på kommande pensionsutbetalning(ar) till arbetstagaren eller hans eller hennes efterlevande i enlighet med lagen (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt. Arbetsgivaren kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 8 Information

Arbetsgivaren ska fortlöpande informera arbetstagaren om hans eller hennes pensionsförmåner.

II Lön för beräkning av pension

§ 9 Pensionsgrundande lön

Mom. 1 En arbetstagares pensionsgrundande lön beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp (IBB).

Mom. 2 Den pensionsgrundande lönen är de förmåner i anställningen enligt § 1 mom. 1 som arbetsgivaren har betalat ut till arbetstagaren enligt:

- a) AB § 15 och tillhörande särskilda bestämmelser/specialbestämmelser eller motsvarande förmåner enligt lokala bestämmelser,
- b) BEA § 3,
- c) Med stud punkterna 2-6,
- d) PAN §§ 8-10, eller
- e) RiB §§ 7-12, 14 och lön enligt § 19.

Mellan en arbetsgivare och en arbetstagare får träffas avtal om att den pensionsgrundande lönen även omfattar annan avlöningsförmån.

Mom. 3 Under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall eller arbetskada, ledighet enligt FörL eller ledighet utan rätt till förmåner enligt mom. 2 på grund av fackligt förtroendeuppdrag, är den pensionsgrundande lönen i stället det lönebortfall som uppkommit genom tillämpning

av AB § 17 eller motsvarande särskilda bestämmelser/specialbestämmelser. För en arbetstagare med timlön beräknas lönebortfallet till den lön som han eller hon enligt då gällande förläggning av ordinarie arbetstid skulle ha fått.

För en arbetstagare som omfattas av PAN är den pensionsgrundande lönen bortfallet av överenskommen lön enligt § 8 i PAN.

För en arbetstagare som omfattas av RiB är den pensionsgrundande lönen bortfallet av överenskommen ersättning för beredskapstjänst enligt § 7, förutbestämd övnings- och materielvårdstid enligt § 9, överenskommen befälstillägg och platschefsarvode m.m. enligt § 11, överenskommen ersättning för särskild ansvars-/verksamhetsuppgift enligt § 12 i RiB.

Arbetsgivaren kan besluta att pensionsgrundande lön ska beräknas även vid annan ledighet än vad som följer av första stycket i detta moment.

III Avgiftsbestämd ålderspension

§ 10 Rätt till avgiftsbestämd ålderspension

En arbetstagare har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt dessa bestämmelser.

§ 11 Pensionsavgifter

Mom. 1 En arbetstagare tillgodoräknas en årlig pensionsavgift från och med kalendermånaden efter den då han eller hon fyller 21 år. Pensionsavgiften beräknas i procent av avgiftsunderlaget enligt § 12.

Procentsatsen är

- 4 procent för år 2007,
- 4,25 procent för åren 2008 och 2009, samt
- 4,5 procent från och med år 2010.

Anmärkningar

1. För en arbetstagare som är född 1946 eller tidigare gäller i stället för de procentsatser som anges ovan de som anges i pensionsbestämmelserna i tillämpligt PFA i lydelse den 31 december 2005. Gränsvärdet för de olika procentsatserna är 7,5 IBB för sådan arbetstagare.

2. För år 2006 avseende ålder för tillgodoräkning av pensionsavgift och procentsatser, se övergångsbestämmelserna punkten 1.

Mom. 2 En arbetstagare tillgodoräknas pensionsavgift från arbetsgivaren endast om den för kalenderåret är högre än 1 procent av samma års IBB. Då arbetstagaren inte ska tillgodoräknas pensionsavgift betalar arbetsgivaren ut motsvarande belopp direkt till arbetstagaren i form av ersättning som inte är pensionsgrundande.

§ 12 Avgiftsunderlag

Mom. 1 Avgiftsunderlaget är den pensionsgrundande lönen enligt § 9.

Mom. 2 För en arbetstagare som avgår från anställningen och samma år börjar ta ut pension är avgiftsunderlaget för avgångsåret föregående kalenderårs avgiftsunderlag, omräknat med kvoten av anställningstiden avgångsåret och anställningstiden med avgiftsunderlag året innan avgångsåret, samt uppräknat med förändringen av IBB i förhållande till avgångsåret.

Anmärkning

För en arbetstagare som inte har någon anställningstid med avgiftsunderlag året före avgångsåret, är beloppet enligt mom. 1 avgiftsunderlaget.

Mom. 3 För en arbetstagare som får särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten utbetalad ska i avgiftsunderlaget inräknas 1/12 av pensionsunderlaget för varje kalendermånad som han eller hon har sådan särskild avtalspension, uppräknat med förändringen av IBB i förhållande till avgångsåret.

§ 13 Betalning av pensionsavgift

Mom. 1 En arbetstagares pensionsavgift betalas varje kalenderår av arbetsgivaren till den pensions- eller fondförsäkring som arbetstagaren väljer. Pensionsavgiften fortsätter att betalas till den valda försäkringen tills arbetstagaren gör ett nytt val.

När en arbetstagare börjar en ny anställning hos en annan arbetsgivare fortsätter tidigare vald försäkring att gälla tills han eller hon gör ett nytt val om arbetstagarens val av försäkring är känt av arbetsgivaren.

Mom. 2 Pensionsavgiften för ett kalenderår ska betalas av arbetsgivaren senast den 31 mars följande år.

För det kalenderår då pensionen ska börja betalas ut ska arbetsgivaren betala pensionsavgiften i anslutning till den tidpunkt då arbetstagarens anställning upphör.

§ 14 Val av försäkringsbolag

Mom. 1 En arbetstagare väljer den pensions- eller fondförsäkring som pensionsavgiften ska betalas till före utgången av ett kalenderår. Arbetstagaren ska skriftligt meddela sitt val av försäkringsbolag till arbetsgivaren.

Anmärkning

Med pensions- eller fondförsäkring menas sådan pensionsförsäkring som anges i 58 kap. 2 § och 4-16 §§ IL. Pensionsnämnden avgör om en pensions- eller fondförsäkring uppfyller de lagstadgade kraven.

Om en arbetstagare inte meddelar sitt val av försäkringsbolag till arbetsgivaren före utgången av det första kalenderår för vilket han eller hon tillgodoräknas pensionsavgift, ska pensionsavgiften betalas till en traditionell livförsäkring hos KPA Pensionsförsäkring AB (publ). Försäkringen tecknas med återbetalningsskydd som kan väljas bort av arbetstagaren.

Mom. 2 Ett försäkringsbolag som meddelar försäkring enligt mom. 1 ska av arbetsgivaren erbjudas möjlighet att teckna pensions- eller fondförsäkring för arbetstagare hos arbetsgivaren. För att en arbetstagare ska kunna välja viss pensions- eller fondförsäkring krävs att försäkringsbolaget anmält sitt intresse av att vara valbart bolag för arbetstagare hos arbetsgivaren.

§ 15 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension sker enligt överenskommelse mellan arbetstagaren och försäkringsbolaget.

§ 16 Avgiftsbefrielseförsäkring

En arbetsgivare tecknar avgiftsbefrielseförsäkring som tillförsäkrar arbetstagaren pensionsavgift i enlighet med de mellan de centrala parterna överenskomna villkoren för sådan försäkring.

IV Förmånsbestämda pensioner

§ 17 Förmånsbestämda pensioner

Förmånsbestämda pensioner enligt dessa bestämmelser är

- a) förmånsbestämd ålderspension,
- b) livränta,
- c) särskild avtalspension, och
- d) pension till efterlevande.

§ 18 Pensionsunderlag

Mom. 1 Pensionsunderlag används vid beräkning av förmånsbestämda pensioner.

Mom. 2 En arbetstagares pensionsunderlag beräknas med utgångspunkt i den under beräkningsperioden pensionsgrundande lönen enligt § 9.

Pensionsunderlaget beräknas även med utgångspunkt från pensionsgrundande lön i tidigare anställning, om anställningen övergår till den förvärvande arbetsgivaren vid en verksamhetsövergång enligt 6 b § LAS. Anställningarna ska för sådant fall ses som en anställning, förutsatt att såväl den tidigare som den senare arbetsgivaren är en kommunal arbetsgivare som tillämpar KAP-KL.

Beräkningsperioden är de sju kalenderår som närmast föregår året före det kalenderår då beräkningstidpunkten infaller.

Mom. 3 Den pensionsgrundande lönen enligt § 9 för varje kalenderår i beräkningsperioden räknas om med den årliga förändringen av PBB i förhållande till nivån det kalenderår då beräkningstidpunkten infaller.

Mom. 4 För en arbetstagare som varit anställd minst fem hela kalenderår i beräkningsperioden är pensionsunderlaget medelvärdet av de fem högsta omräknade pensionsgrundande lönerna enligt mom. 3 för de hela kalenderår i beräkningsperioden som han eller hon har varit anställd.

För en arbetstagare som inte har varit anställd minst fem hela kalenderår i beräkningsperioden är pensionsunderlaget medelvärdet av de omräknade pensionsgrundande lönerna enligt mom. 3 för de hela kalenderår i beräkningsperioden som han eller hon har varit anställd.

För en arbetstagare som inte har varit anställd något helt kalenderår av åren i beräkningsperioden är pensionsunderlaget

- a) den fasta kontanta lönen eller timlönen då han eller hon tillträdde anställningen, beräknad per månad och multiplicerad med tolv, samt
- b) de tillägg, utöver vad som ingår i a), som betalats ut till arbetstagaren inom tolv månader efter tillträdet,

varefter summan av beloppen enligt a) och b) omräknas från tillträdet med hänsyn till förändringen av PBB enligt mom. 3.

Mom. 5 Om arbetstagarens anställning omreglerats avseende sysselsättningsgraden till följd av att han eller hon beviljats förmån enligt § 19 a) eller b) ska, vid beräkning av pensionsunderlaget, minskningen av sysselsättningsgraden till följd av att sådan förmån har beviljats anses som om arbetstagaren har varit ledig till följd av sjukdom när den pensionsgrundande lönen fastställs genom att § 9 mom. 3 tillämpas.

§ 19 Beräkningstidpunkt

Beräkningstidpunkt är den tidigaste tidpunkt då

- a) arbetstagarens rätt till hel eller partiell sjuk- eller aktivitetsersättning börjar gälla,

- b) arbetstagaren till följd av arbetsskada får sin arbetsförmåga i anställningen nedsatt med minst hälften, och hans eller hennes rätt till livränta enligt LAF eller LSP i minst motsvarande grad börjar gälla,
- c) arbetstagarens anställning omreglerats i samband med partiellt uttag av förmånsbestämd ålderspension eller särskild avtalspension,
- d) arbetstagarens anställning upphör, förutsatt att han eller hon därefter inte tillträder ny anställning hos arbetsgivaren inom 30 kalenderdagar,
- e) arbetstagaren avlider, eller
- f) arbetstagaren fyller 65 år.

Anmärkningar

1. Om anställningen består sedan rätten till förmåner som anges i a) eller b) har upphört ska ny beräkningstidpunkt fastställas då någon av a)–f) ovan föreligger.
2. Beräkningstidpunkt, förutom i fall som anges i d) och e), är utgången av kalendermånaden före den då respektive förutsättning inträtt.

V Förmånsbestämd ålderspension

§ 20 Rätt till förmånsbestämd ålderspension

Mom. 1 En arbetstagare vars pensionsgrundande lön i anställningen ett kalenderår överstiger 7,5 IBB och vars pensionsunderlag vid beräkningstidpunkten hos arbetsgivaren överstiger 7,5 IBB, har en pensionsrätt i form av förmånsbestämd ålderspension enligt dessa bestämmelser.

Anmärkning

Avseende en arbetstagares rätt till förmånsbestämd ålderspension om han eller hon avgår under åren 2006–2011, se övergångsbestämmelserna punkten 2.

Mom. 2 En arbetstagare har rätt till förmånsbestämd ålderspension om han eller hon avgår från anställningen tidigast vid utgången av kalendermånaden före den då arbetstagaren fyller 65 år.

En arbetstagare har rätt till förmånsbestämd ålderspension även om han eller hon avgår från anställningen före 65 år, förutsatt att arbetstagaren

avgår med genast börjande pension, dock tidigast vid utgången av kalendermånaden före den då arbetstagaren fyller 61 år.

Mom. 3 En arbetstagare har rätt till förmånsbestämd ålderspension från och med den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år, även om arbetstagaren har avgått tidigare från anställningen. Detta gäller förutsatt att han eller hon från beräkningstidpunkten enligt § 19 a) eller b) och fortlöpande fram till den kalendermånad då han eller hon fyller 65 år har haft rätt till förmån som avses i § 19 a) respektive b). Motsvarande gäller även för arbetstagare som avgår från anställningen med rätt till särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten.

Anmärkning

En arbetstagare som avgår utan rätt till förmånsbestämd ålderspension enligt mom. 2 eller 3 har rätt till livränta enligt § 26.

§ 21 Beräkning av förmånsbestämd ålderspension

Mom. 1 Beräkning av förmånsbestämd ålderspension görs med de procent av pensionsunderlaget vid beräkningstidpunkten som anges i tabellen nedan multiplicerad med tidsfaktorn enligt mom. 2.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget från 65 års ålder	
	Mer än 7,5 och högst 20 IBB	Mer än 20 och högst 30 IBB
- 1946	62,50	31,25
1947	62,14	31,07
1948	61,79	30,89
1949	61,43	30,71
1950	61,07	30,54
1951	60,71	30,36
1952	60,36	30,18
1953	60,00	30,00
1954	59,64	29,82
1955	59,29	29,64
1956	58,93	29,46
1957	58,57	29,29
1958	58,21	29,11
1959	57,86	28,93
1960	57,50	28,75
1961	57,14	28,57
1962	56,79	28,39
1963	56,43	28,21
1964	56,07	28,04
1965	55,71	27,86
1966	55,36	27,68
1967 -	55,00	27,50

Anmärkningar

1. Med 65 års ålder menas den kalendermånad då arbetstagaren fyller 65 år.
2. För pension med beräkningstidpunkt under åren 2006–2011 gäller övergångsbestämmelse om sammanvägt basbelopp som gränsvärde för de olika procentsatserna, se övergångsbestämmelserna punkten 3.
3. Avseende pensionsnivå för beräkningstidpunkt året 2006, se övergångsbestämmelserna punkten 4.

Mom. 2 Med tidsfaktorn menas kvoten T/N , dock högst talet 1, där

T = tid för vilken pensionsavgifter tillgodoräknats enligt § 11 och enligt § 8 i tidigare gällande PFA till följd av anställning hos kommunal arbetsgivare. För en arbetstagare som avgår före 65 år tillgodoräknas även den tid som återstår till 65 år, dock tidigast från och med kalendermånaden under vilken han eller hon fyller 61 år, förutsatt att arbetstagaren avgår med genast börjande pension. Tiden räknas från och med kalendermånaden efter den då arbetstagaren fyller 28 år till och med kalendermånaden före den då han eller hon fyller 65 år.

N = 30 år.

En arbetstagare tillgodoräknas inte tid enligt ovan för sådan tid då han eller hon hos nuvarande eller tidigare arbetsgivare omfattas av annan pensionslösning än dessa bestämmelser eller tidigare gällande PFA.

Tillgodoräkning av tid förutsätter att anställningstiden uppgår till en sammanhängande tid av minst tre månader.

Tillgodoräkning av tid från en tidigare anställning enligt ovan görs endast i en senare anställning om den tidigare anställningen har avslutats innan arbetstagaren tillträder den nya anställningen.

Tillgodoräkning av tid enligt stycket ovan ska likväl göras om

- a) den tidigare anställningen avslutas senast inom 30 kalenderdagar från det att arbetstagaren tillträder ny anställning, eller
- b) den tidigare anställningen avslutas med hel ledighet och arbetstagaren under sådan ledighet tillträder den nya anställningen.

Arbetstagaren kan dock tillgodoräknas tid som högst motsvarar kalendertiden.

Mom. 3 Med tid för vilken pensionsavgifter tillgodoräknats jämföras tid som tillgodoräknats för intjänad pensionsrätt 1997-12-31 enligt tillämpligt PFA.

Anmärkning

Sådan tillgodoräkning av tid gäller från och med 2007-01-01, se övergångsbestämmelserna punkten 4.

Mom. 4 Om tid i samma eller tidigare anställning har tillgodoräknats, som även har tillgodoräknats för en tidigare intjänad förmån i anställningen, ska sådan förmån räknas av från den förmånsbestämda ålderspensionen. Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 enligt tillämpligt PFA ska avräknas endast till den del som beräknats på en årsmedelpoäng som överstiger 7,5.

Avräkning görs med de belopp som arbetstagaren har rätt till från och med 65 års ålder.

Mom. 5 Beräkningen enligt mom. 1 avser en pension som börjar betalas ut från och med kalendermånaden under vilken arbetstagaren fyller 65 år. Börjar utbetalningen vid annan tidpunkt ska pensionen minskas eller ökas enligt nedan.

Om förmånsbestämd ålderspension börjar betalas ut före den kalendermånad då arbetstagaren fyller 65 år ska pensionen minskas livsvarigt med 0,4 procent för varje kalendermånad, från och med den kalendermånad pensionen börjar betalas ut till och med kalendermånaden före den då han eller hon fyller 65 år.

Om förmånsbestämd ålderspension börjar betalas ut efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 65 år ska pensionen ökas livsvarigt med 0,4 procent för varje kalendermånad, från och med kalendermånaden då han eller hon fyller 65 år till och med kalendermånaden före den då pensionen börjar betalas ut.

§ 22 Oantastbar förmånsbestämd ålderspension

Den förmånsbestämda ålderspensionen uppgår till minst det belopp som en livränta enligt §§ 26–28 skulle ha uppgått till om arbetstagaren hade avgått från sin anställning vid utgången av något kalenderår före det år

beräkningstidpunkten för den förmånsbestämda ålderspensionen infaller.

§ 23 Uttag av förmånsbestämd ålderspension

Mom. 1 En arbetstagare kan ta ut förmånsbestämd ålderspension

- a) tidigast från och med kalendermånaden efter den då han eller hon avgått från anställningen, dock tidigast från och med kalendermånaden under vilken han eller hon fyller 61 år, och
- b) senast från och med kalendermånaden efter den då han eller hon fyller 67 år eller den senare kalendermånad efter den då han eller hon avgår från anställningen.

Mom. 2 En arbetstagare som får sin anställning omreglerad till en lägre sysselsättningsgrad hos arbetsgivaren från och med kalendermånaden under vilken han eller hon fyller 61 år eller senare, kan ta ut förmånsbestämd ålderspension partiellt i motsvarande grad.

Anmärkning

Motsvarande ska gälla när arbetstagaren börjar en anställning med lägre sysselsättningsgrad hos annan arbetsgivare.

Mom. 3 Förmånsbestämd ålderspension, pensionsbehållning och intjänad pensionsrätt 1997-12-31 från arbetsgivaren enligt PFA ska tas ut i samma omfattning och från samma tidpunkt.

VI Intjänande av pensionsrätt för förmånsbestämd ålderspension

§ 24 Intjänande av pensionsrätt efter 2007-01-01

En arbetstagare tjänar in rätt till förmånsbestämd ålderspension efter 2007-01-01 under tid för vilken pensionsavgifter tillgodoräknas enligt § 21 mom. 2. Intjänad del av pensionsrätten är så stor del av pensionsrätten vid 65 år som den tillgodoräknade tiden utgör av summan av sådan tid och den tid som återstår till 65 år.

§ 25 Intjänad pensionsrätt 2007-01-01

För en arbetstagare som omfattas av bestämmelserna 2007-01-01 beräknas en intjänad pensionsrätt. Den intjänade pensionsrätten beräknas med tillämpning av bestämmelserna i § 21 mom. 1, 2 och 4, som om han eller hon avgått från anställningen 2007-01-01. En arbetstagare kan ta ut sådan förmån enligt bestämmelserna i § 21 mom. 5 och § 23.

VII Livränta

§ 26 Rätt till livränta

En arbetstagare som avgår från sin anställning innan han eller hon fyller 65 år utan att avgå med genast börjande pension, förutsatt att arbetstagaren därefter inte tillträder ny anställning hos arbetsgivaren inom 30 kalenderdagar, har rätt till livränta om han eller hon uppfyller villkoren för rätt till förmånsbestämd ålderspension enligt § 20 mom. 1, men inte villkoren enligt § 20 mom. 2 eller 3.

Anmärkning

En arbetstagare som omfattas av bestämmelserna år 2006 har vid avgång från anställningen under det året, utan att han eller hon avgår med genast börjande pension, rätt till en livränta enligt övergångsbestämmelserna punkten 6.

§ 27 Beräkning av livränta

Mom. 1 Livräntan (L) uppgår till så stor del av den förmånsbestämda ålderspensionen vid 65 år enligt andra stycket till detta moment och § 21 (M), som den från och med 2007-01-02 till och med beräkningstidpunkten för livräntan tillgodoräknade tiden enligt § 21 mom. 2 (N) utgör av summan av sådan tid (N) och den tid som återstår till 65 år från beräkningstidpunkten (O); $L = M \times N / (N + O)$.

Den förmånsbestämda ålderspensionen vid 65 år (M) enligt första stycket ska beräknas

- a) med beräkningstidpunkt då arbetstagaren avgått från anställningen,
- b) utan tillämpning av övergångsbestämmelse punkten 3,

c) med tillgodoräkning av tid enligt § 21 mom. 2 och 3 som om arbetstagaren varit anställd till 65 år, och

d) med avräkning enligt § 21 mom. 4 för pensionsrätt som tjänats in 2007-01-01 eller tidigare.

Om tid i en tidigare anställning ingår i den tillgodoräknade tiden enligt detta moment och tiden även tillgodoräknats för den i en tidigare anställning intjänad livränta, ska sådan livränta räknas av från den livränta som avses i momentet.

Avräkning görs med de belopp som arbetstagaren har rätt till från och med 65 års ålder.

§ 28 Oantastbar livränta

En arbetstagares livränta uppgår till minst det belopp som en livränta skulle ha uppgått till vid utgången av något tidigare kalenderår, dock tidigast 2007-12-31, om han eller hon då avgått från sin anställning. Beloppet förändras i samma grad som PBB ändras från utgången av respektive år i förhållande till nivån det kalenderår beräkningstidpunkten för livräntan infaller.

§ 29 Uttag av livränta

En arbetstagare kan ta ut livränta enligt bestämmelserna i § 21 mom. 5 och § 23.

VIII Särskild avtalspension

§ 30 Särskild avtalspension

Särskild avtalspension finns i form av

- överenskommelse om särskild avtalspension, och
- rätt till särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten.

§ 31 Överenskommelse om särskild avtalspension

En arbetstagare och en arbetsgivare kan träffa en enskild överenskommelse om hel eller partiell särskild avtalspension enligt dessa bestämmelser. Sådan enskild överenskommelse kan gälla

- a) den särskilda avtalspensionens omfattning,
- b) den tidpunkt från vilken särskild avtalspension ska betalas ut,
- c) vilken pensionsnivå i procent enligt § 21 av pensionsunderlaget som ska gälla under tid med särskild avtalspension,
- d) om pensionsavgift ska tillgodoräknas arbetstagaren under den tid då särskild avtalspension betalas ut, och
- e) om samordning ska göras med förvärvsinkomst under tid med särskild avtalspension.

Anmärkning

Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget enligt c) ska överenskommas med beaktande av de begränsningar som följer av 28 kap. 8 § och 58 kap. 11 § IL i den del som innebär att pensionen under de fem första åren betalas ut med samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande belopp.

§ 32 Förutsättningar vid överenskommelse om särskild avtalspension

Mom. 1 Om överenskommelse om särskild avtalspension träffas mellan arbetstagaren och arbetsgivaren ska följande gälla.

- a) Efter omreglering av en arbetstagares anställning avseende sysselsättningsgraden kan särskild avtalspension betalas ut partiellt högst motsvarande arbetstidsbortfallet till följd av sådan omreglering.
- b) Hel särskild avtalspension betalas ut till och med kalendermånaden innan arbetstagaren fyller 65 år eller den tidigare kalendermånad då intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och/eller förmånsbestämd ålderspension från arbetsgivaren börjar betalas ut.
- c) Särskild avtalspension som betalas ut partiellt kan längst betalas till och med den kalendermånad då arbetstagaren fyller 67 år eller den tidigare kalendermånad då sysselsättningsgraden i anställningen ändras eller anställningen upphör på arbetstagarens initiativ eller intjänad

pensionsrätt 1997-12-31 och/eller förmånsbestämd ålderspension från arbetsgivaren börjar betalas ut.

Mom. 2 Om en arbetstagare har hel särskild avtalspension och därefter beviljas hel sjukersättning, ska den avtalade pensionsnivån för särskild avtalspension som avser de inkomstdelar som ersätts av sjukersättningen, från samma tidpunkt sänkas till tio procent. Om arbetstagaren beviljas partiell sjukersättning ska den avtalade pensionsnivån för särskild avtalspension jämkas i förhållande till ersättningens omfattning.

§ 33 Rätt till särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten

En arbetstagare med anställning inom räddningstjänsten med huvudsaklig tjänstgöring i utryckningsstyrka har, utöver möjligheten till överenskommelse om särskild avtalspension enligt § 31, rätt till särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten om han eller hon

a) avgår från anställningen på egen begäran tidigast från och med kalendermånaden efter den då han eller hon fyller 58 år, och

b) uppfyller kravet att vid avgången från anställningen tillhört räddningstjänsten under minst 30 år, varav 25 av dessa år fullgjorts i utryckningsstyrka.

Anmärkningar

1. I 25-årsvillkoret inräknas sådan tid då arbetstagaren på arbetsgivarens begäran fullgjort andra arbetsuppgifter eller annan tid som får anses vara en naturlig följd av anställningen, till exempel utbildning.

2. I 25-årsvillkoret räknas in tid i anställning med motsvarande anställningsvillkor hos kommun, medlem i Arbetsgivarförbundet Pacta och annan av Pensionsnämnden godkänd arbetsgivare.

3. Dessa bestämmelser gäller inte för arbetstagare som omfattas av RiB.

§ 34 Beräkning av särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten

Mom. 1 En arbetstagares pensionsunderlag beräknas enligt § 18.

Mom. 2 Beräkning av särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten görs med de procent av pensionsunderlaget vid beräkningstidpunkten som anges i tabellen nedan.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget		
	Högst 7,5 IBB	Mer än 7,5 och högst 20 IBB	Mer än 20 och högst 30 IBB
- 1946	73,50	62,50	31,25
1647	73,50	62,14	31,07
1948	73,50	61,79	30,89
1949	73,50	61,43	30,71
1950	73,50	61,07	30,54
1951	73,50	60,71	30,36
1952	73,50	60,36	30,18
1953	73,50	60,00	30,00
1954	73,50	59,64	29,82
1955	73,50	59,29	29,64
1956	73,50	58,93	29,46
1957	73,50	58,57	29,29
1958	73,50	58,21	29,11
1959	73,50	57,86	28,93
1960	73,50	57,50	28,75
1961	73,50	57,14	28,57
1962	73,50	56,79	28,39
1963	73,50	56,43	28,21
1964	73,50	56,07	28,04
1965	73,50	55,71	27,86
1966	73,50	55,36	27,68
1967 -	73,50	55,00	27,50

Anmärkingar

1. För en arbetstagare som avgår med särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten under åren 2006–2011 gäller övergångsbestämmelse om sammanvägt basbelopp som gränsvärde för de olika procentsatserna, se övergångsbestämmelserna punkten 3.
2. Avseende pensionsnivåer för beräkningstidpunkt året 2006, se övergångsbestämmelserna punkten 4.

Mom. 3 Om en arbetstagare har särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten och därefter beviljas hel sjukersättning, ska pensionsnivån för den särskilda avtalspensionen, avseende de inkomstdelar som ersätts av sjukersättningen, från samma tidpunkt sänkas till tio procent. Om arbetstagaren beviljas partiell sjukersättning ska pensionsnivån jämkas i förhållande till ersättningens omfattning.

§ 35 Utbetalning av särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten

Särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten betalas ut, med de begränsningar som följer av §§ 36 och 37, från avgången längst till och med kalendermånaden innan arbetstagaren fyller 65 år.

§ 36 Samordning

Mom. 1 Om en arbetstagare med särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten har förvärvsinkomst ska den särskilda avtalspensionen minska med 73,5 procent av sådan inkomst.

Med förvärvsinkomst menas sådan inkomst som kan jämföras med avlöningsförmåner enligt § 9.

Anmärkning

Mellan en arbetstagare och en arbetsgivare kan träffas överenskommelse om annan samordning med förvärvsinkomst än vad som följer av denna paragraf.

Mom. 2 Om en arbetstagare med särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än sådan förvärvsinkomst som framgår enligt ovan, kan arbetsgivaren besluta att minska pensionen med ett

uppskattat inkomstbelopp, vilket motsvarar den inkomst som kan anses vara skälig.

Mom. 3 Arbetsgivaren ska inte minska pensionen för sådan del av inkomsten som följer av arbete som arbetstagaren hade innan

a) hans eller hennes ansökan om särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten kommit arbetsgivaren till handa, eller

b) arbetstagaren och arbetsgivaren träffat avtal om avgång med särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten.

Mom. 4 Samordning ska inte göras om de inkomster som ska samordnas ett visst kalenderår inte uppgår till 24 procent av PBB för detta år.

Mom. 5 Beräkningar görs för kalendermånad enligt arbetstagarens preliminära uppgifter. Arbetsgivaren kan fastställa en längre avräkningsperiod.

En definitiv reglering görs för varje kalenderår. Om samordning med annan inkomst gjorts med ett för högt eller ett för lågt belopp ska detta regleras på nästa års pensionsbelopp. Sådan reglering kan göras även efter det att arbetstagaren fyllt 65 år.

§ 37 Uppgiftsskyldighet

En arbetstagare är skyldig att lämna de uppgifter om samordningsbara ersättningar, inkomster m.m. som behövs för beräkning av pension enligt arbetsgivarens anvisningar. Lämnas inte sådana uppgifter, eller lämnas felaktiga uppgifter, kan arbetsgivaren besluta att minska pensionen i skälig omfattning eller att rätten till pensionen ska upphöra.

IX Pension till efterlevande

§ 38 Rätt till pension till efterlevande

En arbetstagers efterlevande har enligt dessa bestämmelser rätt till

- pension till efterlevande vuxen, och

- pension till efterlevande barn.

§ 39 Giltighet

Mom. 1 En arbetstagares efterlevande har rätt till pension till efterlevande om arbetstagaren avlider

- a) under tid då han eller hon är anställd,
- b) under tid då han eller hon får ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL eller får arbetsskadelivränta som samordnas med sjuk- eller aktivitetsersättning,

Anmärkning

Rätten till pension för efterlevande gäller också om arbetstagaren avlider under tid då han eller hon är sjuk utan att vara anställd, men vid fortsatt sjukdom skulle fått ersättning från av arbetsgivaren tecknad AGS-KL.

- c) under tid då han eller hon får särskild avtalspension, eller
- d) inom sex månader efter det att arbetstagarens anställning upphört.

Mom. 2 En arbetstagares efterlevande har inte rätt till pension till efterlevande enligt mom. 1 b)–d) om arbetstagaren vid tidpunkten för dödsfallet har en annan anställning med pensionsrätt och genom denna anställning har rätt till pensionsförmån.

§ 40 Pension till efterlevande vuxen

Mom. 1 Pension till efterlevande vuxen betalas ut till arbetstagarens make, om han eller hon stadigvarande bodde tillsammans med arbetstagaren vid tidpunkten för dödsfallet, och

- a) då stadigvarande bodde tillsammans med barn under tolv år, som någon av eller båda makarna hade vårdnaden om, eller
- b) utan avbrott bott tillsammans med arbetstagaren sedan minst fem år före tidpunkten för dödsfallet.

Med efterlevande make jämställs registrerad partner enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.

Med efterlevande make jämställs också den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte arbetstagaren vid hans eller hennes död, och

- a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med arbetstagaren, eller
- b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med arbetstagaren.

Mom. 2 En efterlevande vuxen har inte längre rätt till pension till efterlevande om han eller hon

- a) gifter sig eller registrerar partnerskap, eller
- b) stadigvarande bor tillsammans med någon, som den efterlevande har varit gift eller registrerad partner med, eller har eller har haft barn med.

Mom. 3 Beräkning av pension till efterlevande vuxen görs med de procent av pensionsunderlaget vid beräkningstidpunkten som anges i tabellen nedan.

Pensionsunderlag uttryckt i IBB	Högst 20	Mer än 20 och högst 30
Pensionsnivå	15,0 %	7,5 %

Anmärkning

För en arbetstagare som avlider under något av åren 2006–2011 gäller övergångsbestämmelse om sammanvägt basbelopp som gränsvärde för de olika procentsatserna, se övergångsbestämmelserna punkten 3.

Mom. 4 Pension till efterlevande vuxen betalas ut längst i fem år.

Mom. 5 Avseende kompletterande änkepension hänvisas till övergångsbestämmelserna punkten 9.

§ 41 Pension till efterlevande barn

Mom. 1 Pension till efterlevande barn betalas ut till arbetstagarens barn eller adoptivbarn till och med månaden innan barnet fyller 18 år.

Pension till efterlevande barn betalas även ut efter det att barnet fyllt 18 år, för tid då han eller hon har rätt till barnpension enligt EPL.

Rätt till pension till efterlevande barn har även det utländska barn som arbetstagaren med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem i Sverige för vård och fostran i adoptionssyfte.

Mom. 2 Beräkning av pension till efterlevande barn görs med de procent av pensionsunderlaget vid beräkningstidpunkten som anges i tabellen nedan.

Pensionsunderlag uttryckt i IBB	Högst 7,5	Mer än 7,5 och högst 20	Mer än 20 och högst 30
Pensionsnivå	10 %	28 %	14 %

Anmärkning

För en arbetstagare som avlider under något av åren 2006–2011 gäller övergångsbestämmelse om sammanvägt basbelopp som gränsvärde för de olika procentsatserna, se övergångsbestämmelserna punkten 3.

Mom. 3 Om det finns flera barn med rätt till pension till efterlevande barn ska pensionen räknas upp genom att pensionsbeloppet multipliceras med nedan angivna faktorer.

Antal barn	2	3	4	5 eller flera
Faktor	1,4	1,6	1,8	2,0

Det uppräknade pensionsbeloppet ska fördelas lika mellan barnen.

Mom. 4 Om ett efterlevande barn till en arbetstagare framställer anspråk på pension till efterlevande barn först efter det att sådan pension börjat betalas ut, ska redan utbetalda pensionsbelopp inte omfördelas mellan barnen.

X Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning enligt PFA

§ 42 Giltighet

Bestämmelserna om intjänad pensionsrätt 1997-12-31 gäller för en arbetstagare:

- a) som 1997-12-31 omfattades av PA-KL hos kommun, landsting, kommunalförbund eller annan av Pensionsnämnden godkänd arbetsgivare och
- b) för vilken PB gällde 1998-01-01.

§ 43 Intjänad pension

Mom. 1 Intjänad ålderspension beräknas som det högsta värdet av en livränta enligt PA-KL § 15 och en kompletteringspension enligt PA-KL §§ 9 och 14, varvid följande regler ska tillämpas.

1. Beräkningstidpunkten för intjänad pension är 1997-12-31.
2. Livräntan beräknas med bortseende från villkoren i PA-KL § 15 mom. 1 a)–d).
3. Om årsmedelpoäng inte kan beräknas enligt PA-KL § 8 mom. 3 a)–h), ska årsmedelpoäng i stället beräknas med tillämpning av vad som sägs i tillämpligt PFA om antagen årspoäng.
4. I tidsfaktorn för livräntan och kompletteringspensionen inräknas pensionsgrundande tid enligt PA-KL § 15 eller motsvarande enligt äldre kommunala pensionsbestämmelser.
5. Folkpension och ATP bestäms utifrån de uppgifter om civilstånd, poängår och medelpoäng som gällde för arbetstagaren 1997-12-31.
6. Livräntans respektive kompletteringspensionens årsbelopp beräknas med basbeloppet 36 300.

Mom. 2 Värdet av kollektiv efterlevandepension per 1997-12-31 utgör 8,0 % av beloppet enligt mom. 1.

Mom. 3 Arbetstagaren eller efterlevande till denne har inte rätt att upp-
bära tidigare intjänad pensionsrätt om tid, som ligger till grund för så-
dan pensionsrätt, har inräknats enligt mom. 1.

*Gäller arbetsgivare som tillämpat PFA med Svenska Kommunförbundet som
central arbetsgivarpart*

Mom. 4 Värdet av pensioneringsperiod 63–65 år utgör 9,4 % av belopp-
pet enligt mom. 1 för sådan arbetstagare som 1997-12-31 omfattades av
PA-KL:s bestämmelser om pensioneringsperiod 63–65 år.

Mom. 5 Värdet av pensionsålder 63 år utgör 18,8 % av beloppet enligt
mom. 1 för sådan arbetstagare som 1997-12-31 omfattades av PA-KL:s
bestämmelser om pensionsålder 63 år.

Anmärkning till mom. 4 och 5

För arbetstagare som är medlem i Vårdförbundet eller Legitimerade Sjukgym-
nasters Riksförbund avses arbetstagare som 1996-12-31 omfattades av nämnda
bestämmelser.

Mom. 6 Intjänad pension utgörs av belopp enligt mom. 1 och 2 samt i
förekommande fall även mom. 4 eller 5.

*Gäller arbetsgivare som tillämpat PFA med Landstingsförbundet som central
arbetsgivarpart*

Mom. 4 Värdet av pensioneringsperiod 63–65 år och pensionsålder
63 år utgör 9,4 % av beloppet enligt mom. 1 för sådan arbetstagare som
1997-12-31 omfattades av PA-KL:s bestämmelser om pensionerings-
period 63–65 år eller pensionsålder 63 år.

Anmärkning

Arbetstagare som avlöste sin pensioneringsperiod per 1996-12-31 genom
överenskommelsen 1996-01-04 med Vårdförbundet respektive överenskom-
melsen 1996 04 19 med Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund ska omfattas
av mom. 4.

Mom. 5 För arbetstagare som är födda 1940–1949 och som omfattades
av pensionsåldern 63 år beräknas utöver vad som sägs i mom. 4 ett en-
gångsbelopp enligt formeln:

$10\,000 \times (X - 47)/10$, där X är uppnådd ålder i hela år 1997-12-31.

Beloppet omräknas försäkringsmässigt till årsbelopp enligt grunder som godkänts av Pensionsnämnden och adderas beloppet enligt mom. 4

Mom. 6 Intjänad pension utgörs av belopp enligt mom. 1 och 2 samt i förekommande fall även av mom. 4 och 5.

Värdet av intjänad pension 1997-12-31 för arbetstagaren räknas försäkringsmässigt om till en ålderspension enligt de grunder som godkänts av Pensionsnämnden.

§ 44 Pensionsbehållning

Med arbetstagarens pensionsbehållning hos arbetsgivaren menas summan av årliga avgifter enligt § 8 i för arbetstagaren tillämpligt PFA – efter avdrag för individuell del – och av Pensionsnämnden beslutad förändring.

Arbetstagarens pensionsbehållning räknas försäkringsmässigt om till en ålderspension enligt de grunder som godkänts av Pensionsnämnden.

§ 45 Utbetalning temporärt och partiellt

Mom. 1 En arbetstagare har möjlighet att helt eller delvis ta ut värdet av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning temporärt till och med kalendermånaden innan den då arbetstagaren fyller 65 år. Sådan temporär utbetalning av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning får betalas under kortare tid än fem år. Detta gäller den del av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 som härrör sig till lönedel som inte överskrider 7,5 FPBB.

Den del av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning som inte används temporärt ska utges livslångt.

Mom. 2 En arbetstagare har möjlighet att ta ut värdet av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning partiellt om han eller hon avgår från sin anställning och därefter tillträder en ny anställning med lägre sysselsättningsgrad. Det partiella uttaget kan då tas ut högst i motsvarande grad.

En arbetstagare har möjlighet att ta ut värdet av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning partiellt tidigast från och med den kalendermånad då han eller hon fyller 61 år och senast från och med kalendermånaden innan den han eller hon fyller 67 år eller den senare kalendermånad efter den under vilken arbetstagarens anställning upphör.

Anmärkningar

1. Om arbetstagaren tar ut intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pensionsbehållning, ska förmånsbestämd ålderspension tas ut från samma tid och i motsvarande grad.
2. Avseende utbetalning i övrigt, se tillämpligt PFA.

Mom. 3 Pensionsbelopp ska begränsas på sätt som anges i 28 kap. 8 § och 58 kap. 11 § IL i den del som avser utbetalning med lika eller stigande belopp.

XI Finansiering och tryggande

§ 46 Finansiering

Pensionsförmånerna finansieras av arbetsgivaren.

§ 47 Tryggande

Mom. 1 För kommun, landsting, region och kommunalförbund tryggas utfästelserna om pension genom beskattningsrätten och på det sätt som följer av lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Mom. 2 För annan än i mom. 1 angiven arbetsgivare ska utfästelserna om pension, med undantag av den avgiftsbestämda ålderspensionen, tryggas genom att arbetsgivaren beslutar om något av eller en kombination av följande

- a) teckna pensionsförsäkring i svenskt livförsäkringsbolag eller i försäkringsförening,

b) redovisa pensionsutfästelserna förenat med kreditförsäkring eller borgen enligt 28 kap. 3 § IL eller på annat sätt enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., eller

c) göra avsättning till sådan pensionsstiftelse som anges i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Anmärkning

Tryggnad behöver inte göras för särskild avtalspension enligt § 31 eller kompletterande änkepension enligt övergångsbestämmelserna punkten 9.

XII Tolkning och tillämpning

§ 48 Pensionsnämnd

En pensionsnämnd ska finnas med uppgift att lämna utlåtande avseende tolkning och tillämpning av bestämmelserna i detta avtal på begäran av part. Pensionsnämnden ska också besluta om indexering av arbetstagar- nas pensionsförmåner, med undantag för avgiftsbestämd ålderspension, i enlighet med de normer som anges i bilaga 3.

Pensionsnämnden godkänner de tariffer som används vid beräkning av pension.

Pensionsnämnden kan godkänna annan arbetsgivare än i förhandlings- protokoll 2005-12-08 till KAP-KL §§ 4 och 5 nämnda arbetsgivare enligt de kriterier som utarbetats i nämnden.

Anmärkingar

1. Pensionsnämnden är även Pensionsnämnd för PFA.
2. Pensionsnämnden avgör om en pensions- eller fondförsäkring uppfyller kraven som anges i 58 kap. 2 § och 4-16 §§ IL.
3. Pensionsnämndens kansli finns hos Sveriges Kommuner och Landsting.

§ 49 Pensionsnämndens sammansättning

Mom. 1 Pensionsnämnden består av sex ledamöter.

Till Pensionsnämnden utser Landstingsförbundet en ledamot, Svenska Kommunförbundet två ledamöter, Svenska Kommunalarbetsförbundet

det en ledamot och övriga arbetstagarparter i detta avtal gemensamt två ledamöter. För varje ledamot ska en ersättare utses i samma ordning. Nämnden utser inom sig en ordförande.

Anmärkning

Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet bildar under 2007 gemensamt ett nytt förbund, Sveriges Kommuner och Landsting. Vad som ovan anges om rätten att utse ledamöter för Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet övergår då till Sveriges Kommuner och Landsting.

Mom. 2 Pensionsnämnden fattar beslut endast om samtliga ledamöter och ersättare för frånvarande ledamöter är eniga om beslutet.

XIII Tvister

§ 50 Handläggning av tvister

Mom. 1 Tvister om tolkning eller tillämpning av bestämmelserna i KAP-KL handläggs, med de undantag som framgår av mom. 2, i den ordning som föreskrivs i KHA. För sådan tvist gäller inte 35 § MBL.

Mom. 2 Önskar en part att fullfölja tvisten efter det att förhandlings-skyldigheten är fullgjord gäller följande. Parten ska inom fyra månader räknat från den dag förhandlingen avslutats, hänskjuta tvisten till skiljenämnden som anges i § 51 för slutligt avgörande.

En part som inte fullföljer tvisten inom föreskriven tid förlorar sådan rätt.

Om parten begär det ska tvisten i stället handläggas enligt LRA.

§ 51 Skiljenämnd

Mom. 1 Skiljenämnden består av sju ledamöter, varav en ledamot också är ordförande. Sex ledamöter och ersättare för dessa utses i samma ordning som gäller för Pensionsnämnden enligt § 49. Ordföranden och ersättare för honom eller henne utses gemensamt av de organisationer som utsett de övriga ledamöterna.

Mom. 2 Före avgörandet i skiljenämnden ska tvistefrågan ha behandlats i Pensionsnämnden. Motsvarande bör också gälla inför domstolsbehandling.

Mom. 3 De centrala parterna i KAP-KL svarar var och en för sina kostnader som följer av skiljenämnds-förfarandet. Kostnaden för ordförandens medverkan delas lika mellan arbetsgivar- och arbetstagar-sidan.

XIV Övergångsbestämmelser

Till § 11

1. För år 2006 ska vad avser ålder för tillgodoräkning av pensionsavgift och procentsatser gälla vad som följer av pensionsbestämmelserna i för arbetstagaren tillämpligt PFA i lydelse den 31 december 2005.

Anmärkning

Gränsvärdet för de olika procentsatserna är 7,5 IBB.

Till § 20

2. En arbetstagare som avgår med genast börjande pension under åren 2006–2011 har rätt till förmånsbestämd ålderspension om hans eller hennes pensionsunderlag vid beräkningstidpunkten överstiger ett sammanvägt basbelopp beräknat som summan av respektive andel av FPBB och IBB som framgår av tabellen i punkten 3 nedan.

Till §§ 21, 34, 40 och 41

3. Vid arbetstagarens avgång under åren 2006–2011 med genast börjande hel eller partiell förmånsbestämd ålderspension, dock minst motsvarande 50 procents sysselsättningsgrad, och särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten, ska ett sammanvägt basbelopp beräknas som summan av respektive andel av FPBB och IBB enligt nedanstående tabell. Detta gäller även för förmån till efterlevande då en arbetstagare avlider under något av åren 2006–2011. Det sammanvägda basbeloppet ersätter under dessa år IBB som gränsvärde.

Kalenderår då beräkningstidpunkt infaller	Andel av FPBB	Andel av IBB
2006	6/6	-
2007	5/6	1/6
2008	4/6	2/6
2009	3/6	3/6
2010	2/6	4/6
2011	1/6	5/6

Till §§ 21 och 34

4. För en arbetstagare som senast 2006-12-31 avgår med genast börjande förmånsbestämd ålderspension eller särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten eller om livränta beräknas för honom eller henne gäller pensionsnivån 62,5 procent för pensionsunderlag som är mer än 7,5 och högst 20 IBB, samt 31,25 procent för pensionsunderlag som är mer än 20 och högst 30 IBB. För arbetstagare med särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten gäller också pensionsnivån 73,5 procent för pensionsunderlag upp till högst 7,5 IBB.

För en arbetstagare som avgår senast 2006-12-31 gäller inte § 21 mom. 3.

Till §§ 42 och 43

5. Värdet av intjänad pensionsrätt 1997-12-31 finansieras av den arbetsgivare där arbetstagaren var anställd 1997-12-31, samtidigt som denna arbetsgivare får tillgodoräkna sig arbetstagarens eventuellt intjänade livränta enligt PA-KL eller äldre bestämmelser.

Till § 26

6. En arbetstagare som omfattas av bestämmelserna år 2006 har vid avgång från anställningen under det året, och då villkoren i § 20 mom. 2 eller 3 inte är uppfyllda, rätt till en livränta beräknad med tillämpning av bestämmelserna i § 20 mom. 1 samt § 21 mom. 1, 2, 4 och 5.

Till § 33

7. En arbetstagare som är född 1941–1949 och som 1997-12-31 omfattades av PA-KL:s bestämmelser om pensionsålder 60 år och som inte uppfyller villkoren för rätt till särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten, har efter ansökan rätt till sådan särskild avtalspension tidigast från och med kalendermånaden efter den då arbetstagaren fyller 60 år.

8. I 25-årsvillkoret avseende särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten inräknas tid i anställning före 1998-01-01 som enligt bestämmelserna i PA-KL skulle inneburit 60 års pensionsålder.

Till § 40

9. Kompletterande änkepension

Kompletterande änkepension betalas till efterlevande make om följande villkor är uppfyllda.

- a) För arbetstagaren har den 31 december 1989 och därefter fortlöpande fram till dödsfallet gällt PA-KL, PFA och KAP-KL hos kommunal arbetsgivare,
- b) den efterlevande har rätt till änkepension enligt 6 kap. EPL, och
- c) pensionsunderlaget enligt § 18 är högre än 7,5 IBB.

Utöver vad som anges i § 39 gäller bestämmelserna om kompletterande änkepension om följande villkor är uppfyllda.

- a) Arbetstagaren har avgått från anställningen tidigast från och med kalendermånaden under vilken han fyller 61 år och dödsfallet inträffar därefter, och
- b) arbetstagaren har rätt till avgiftsbestämd ålderspension eller motsvarande i form av annan pensionslösning.

Kompletterande änkepension betalas för sådan tid som änkepension enligt 6 kap. EPL betalas.

Om den efterlevande är född 1945 eller senare betalas dock kompletterande änkepension längst till hon fyller 65 år.

Beräkning av kompletterande änkepension görs med de procent av pensionsunderlaget vid beräkningstidpunkten som anges i tabellen nedan.

Pensionsunderlag uttryckt i IBB	Mer än 7,5 och högst 20	Mer än 20 och högst 30
Pensionsnivå	24,0 %	12,0 %

Anmärkning

För en arbetstagare som avlider under något av åren 2006–2011 gäller övergångsbestämmelse om sammanvägt basbelopp som gränsvärde för de olika procentsatserna, se punkten 3.

Med tidsfaktorn avses kvoten $T/30$, dock högst talet 1, där

T = summan av pensionsgrundande tid enligt PA-KL §§ 5 och 6, tillgodoräknad tid för pensionsavgifter enligt § 8 i tillämpligt PFA och § 11 i KAP-KL samt tid till och med kalendermånaden innan den då arbetstagaren skulle ha fyllt 65 år. Om den förmånsberättigade är född 1945 eller senare tillgodoräknas dock tid längst till och med 1989-12-31.

Tid för pensionsavgifter tillgodoräknas hos kommunal arbetsgivare.

Om tidstillgodoräkning skett av annan medförd pensionsrätt, ska arbetsgivaren tillgodogöra sig sådan pensionsrätt med tillämpning av bestämmelserna i PA-KL § 6 mom. 3.